

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף נח

משנה: המשנה עוסקת בביאור מתי הוא הזמן של הקרבת קרבן פסח. קרבן התמיד (שהיה קרב בבוקר ובין הערביים) קודם להקרבת קרבן פסח.

קרבן התמיד היה נשחט לאחר שעברו שמונה וחצי שעות (זמניות) מהבוקר, והיו מתעסקים שעה בעשייתו, וגמר הקרבנו היה לאחר תשע וחצי שעות מהבוקר. בערב פסח היו מקדימים את הקרבנו כדי שיסיקו לעשות אחריו את הקרבן פסח.

כשחל ערב פסח בערב שבת היו מקדימים יותר, משום שהיו צריכים להספיק לשחוט את הפסח ולצלותו מבעוד יום.

גמרא: לדעת רבי יהושע בן לוי את זמן הקרבת קרבן התמיד לומדים מהפסוק "אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם", כתוב "בין הערביים" במקום 'ערב' ללמדנו שנחלק את הערב שהוא שש שעות האחרונות של היום לשני חלקים - שעתיים וחצי לפני הקרבנו ושעתיים וחצי לאחר הקרבנו ושעה אחת ביניהם לעשייתו, ולפי חשבון זה נמצא שזמן הקרבנו הוא משמונה וחצי עד תשע וחצי.

לדעת רבא מדאורייתא אפשר להקריב את התמיד משינטו צללי ערב (שאז צל האדם העומד כנגד השמש נוטה למזרח), כלומר כבר מחצי שעה לאחר חצות היום, שזהו 'בין הערביים' האמור בפסוק - שהחמה מתחילה לנטות לצד מערב. וכיון שהדין הוא שאת קרבן התמיד מקריבים לאחר כל הקרבנות, לכן בשאר ימות השנה מאחרים את הקרבת התמיד שעתיים וחצי כיון שצריך להספיק להקריב את הקרבנות של הנדרים והנדבות לפני הקרבנו. ובערב פסח שצריך להקריב את קרבן הפסח לאחריו (הטעם שקרבן פסח קרב לאחר התמיד יבואר לקמן), מקדימים את הקרבנו. וכשחל ערב פסח בערב שבת שצריך להספיק גם להקריב את הפסח וגם לצלותו מבעוד יום, מקדימים את הקרבת התמיד עוד יותר.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ת"ר: כסידורו של שחיטת התמיד בימות החול כך סידורו בשבת וכו'. **בביאור הברייתא נאמרו שלש דעות:**

אביי מבאר: לדעת רבי ישמעאל כשם שזמן שחיטת התמיד בערב פסח שחל ביום חול הוא בשבע שעות וחצי כך זמנו כשערב פסח חל בשבת. ולדעת רבי עקיבא כשם שזמן שחיטת התמיד בערב פסח שחל בערב שבת הוא בשש שעות וחצי כך זמנו בערב פסח שחל בשבת, משום שבשבת לא מקריבים נדרים ונדבות וצריך להקדים את שחיטת התמיד ככל שאפשר כדי שישאר זמן להקרבת קרבן פסח.

מחלוקתם של ר"י ור"ע תלויה ב'מוספים קודמים לבזיכים', כלומר האם הקטרת שני בזיכי הלבונה שהיו על גבי שולחן לחם הפנים היתה לפני הקרבת קרבן מוסף או לאחריהם. לדעת רבי ישמעאל המוספים קודמים להקטרת הבזיכים, ולכן הקרבת המוספים היתה בשעה השישית, הבזיכים בשבע, והתמיד בשבע וחצי. ולדעת רבי עקיבא הבזיכים קודמים למוספים, ולכן הקטרת הבזיכים היתה בחמש, המוספים בשש, והתמיד בשש וחצי. (ראה ברש"י שביאר מדוע לדעת ר"י המוספים קרבו דווקא בשעה השישית והבזיכים בשבע, וכן מדוע לדעת ר"ע הבזיכים הוקטרו דווקא בחמש).

רבא מבאר: לדעת רבי ישמעאל כשם שהתמיד קרב בכל ימות השנה בשמונה וחצי, כך בערב פסח שחל בשבת הוא קרב בשמונה וחצי. לפי שאם הוא יקדים לשחוט את התמיד כדי למהר לשחוט אחריו את הפסח, יש חשש שהבשר של הפסח יסריח, שהרי אסור לו לצלותו עד הערב (= מותר לשחוט את הפסח בשבת אבל אסור לצלותו בשבת). ולדעת רבי עקיבא זמן שחיטת התמיד בערב פסח שחל בשבת הוא בשבע וחצי כמו כל ערב פסח שחל ביום חול. לפי שאין לחשוש שמא הבשר יסריח, ויש להקדים את שחיטת התמיד כדי שיסיקו לשחוט את הפסח.

רבה בר עולא מבאר: המחלוקת היא על שעת שחיטת קרבן תמיד בשבת רגילה (ולא בערב פסח). לדעת רבי ישמעאל כמו ביום חול, דהיינו שחיטתו בשמונה ומחצה. ולדעת רבי עקיבא כמו בערב פסח, דהיינו מקדימים שעה אחת ושוחטים בשבע ומחצה.

טעם המחלוקת: הסיבה שמאחרים את קרבן התמיד בחול, בגלל קרבנות הנדרים והנדבות שצריך להקריבם לפני התמיד (כמבואר להלן). אבל בשבת אפשר להקדים את התמיד כי אין מקריבים נדרים ונדבות. המחלוקת היא האם גוזרים לאחר את

ההקרבה בשבת, בכדי שלא יבואו להקדימה גם ביום חול, או לא. (ולדעת רבי עקיבא שמקדימים את התמיד - אי אפשר להקדימו יותר, מכיון שצריך קודם להקריב את המוספים ולאחר מכן את הבזיכין ולאחר מכן את התמיד).

מיתיבי: הברייתא מפרשת את המחלוקת בשבת של ערב פסח - לרבי ישמעאל כמו ערב פסח שחל להיות ביום שני בשבוע (כלמר אחד מימות השבוע לאו דווקא יום שני), ולרבי עקיבא כערב פסח. דברים אלו מתאימים לכאורה רק עם דעת אביי. שלרבי ישמעאל קרב כמו כל ערב פסח ביום חול בשבע ומחצה, ואילו רבי עקיבא מתכוין שמקריבים כמו ערב פסח שחל להיות בערב שבת דהיינו בשש ומחצה.

רבא מיישב את הברייתא עם שיטתו. יש לתקן בגירסת הברייתא בדעת רבי ישמעאל לא 'כמו שחל להיות (פסח) ביום שני', אלא 'כמו ביום שני' - דהיינו כמו בסתם יום חול בשמונה ומחצה. ואילו לרבי עקיבא כמו בכל ערב פסח.

מיתיבי: הברייתא מפרשת את המחלוקת בשבת של ערב פסח - לרבי ישמעאל כמו 'כל השנה כולה', ולרבי עקיבא כמו ערב פסח. דברים אלו מתאימים לכאורה רק עם דעת רבא. שלרבי ישמעאל קרב כמו ביום חול, ולרבי עקיבא כמו כל 'ערב הפסח'.

אביי מיישב את הברייתא עם שיטתו. יש לתקן בגירסת הברייתא בדעת רבי ישמעאל כמו 'כל השנים כולן' דהיינו כמו כל ערב פסח, ובדעת רבי עקיבא כמו 'ערב הפסח שחל להיות בערב שבת'.

וערך עליה העולה: התורה הוסיפה את אות ה' הידיעה ל'עולה', לומר לך וערך עליה (על האש) מיד את 'העולה' הידועה בחשיבותה - שכתובה ראשונה בפרשיית הקרבנות בפרשת פנחס (עולת קרבן תמיד).

עליה שלמים: על קרבן העולת תמיד (המדובר בפסוק) צריך להקריב את השלמים, ולא על 'חברתה' שהיא עולת תמיד של בין הערביים.

עליה השלם כל הקרבנות: על עולת התמיד תשלם ותקריב את כל הקרבנות, כך שתמיד של בין הערביים יהא הקרבן האחרון.